

Nr 373

Av herr Öhman och herr Persson, Helmer, om överförande i statlig ägo av sulfittfabriken i Söråker.

Vid maj månads ingång år 1958 förverkligade Svenska Cellulosa AB sitt för några år sedan varslade beslut att nedlägga sulfittfabriken i Söråker. Då detta beslut varslades, hade fabriken över 200 anställda, varav ca 150 hade egnahem. Nedläggandet var ett led i den s. k. strukturrationalisering, som sedan några år pågått inom cellulosa-koncernen.

Inställandet av driften har skapat och skapar i framtiden ännu större problem. Detta gäller såväl dem som var anställda som Hässjö storkommun, inom vilken fabriken är belägen. Enligt uppgift åker nu dagligen i bussar ca 150 söråkersbor till koncernens fabriker i Östrand, dit det är ca 15 km. Under ett år är dessa garanterade kostnadsfria resor, men hur det blir sedan vet man inget om.

Som ersättningsindustri har man i Söråker fått i gång tillverkning av glasull. För denna tillverkning svarar Höganäs-Billesholm AB. Företaget sysselsätter i Söråker ett trettiotal arbetare och kan alltså inte tillnärmelsevis ersätta den industri som nedlagts. Än så länge pågår dessutom i den gamla sulfittfabriken vissa nedmonteringsarbeten, som sysselsätter några tiotal arbetare.

Söråkersbygden är en gammal industribygd. Före massafabriken fanns här flera sågverk, som sedan nedlades. Folkets existens i denna gamla industribygd hotas nu allvarligt. Även om många söråkersarbetare ännu har anställning vid fabriken i t. ex. grannkommunen Timrå, så är de långa resorna varje dag synnerligen tröttande och förlänger arbetsdagen, samtidigt som andra arbetare och anställda vid andra företag fått en förkortad arbetsdag. Då majoriteten av arbetarna innehar egnahem i Söråker har de dessutom stora svårigheter att flytta från kommunen.

Enligt uppgift från bussbolaget i Söråker reser just nu varje dag med bussarna ca 150 söråkersarbetare till Östrand, 73 till Vivstavarv och Fagervik samt 75—90 in till Sundsvall. Dessutom beräknas 100—200 arbetare medelst bilar eller andra färdmedel dagligen resa till arbeten på ovannämnda platser.

Följaktligen är det redan nu 400—500 personer i söråkersbygderna, som dagligen måste resa flera mil till arbetsplatser i andra kommuner. Dessutom är arbetslösheten under innevarande vinter mycket stor i Hässjö storkommun. Kommunen har t. o. m. haft svårigheter att utbetala arbetslöshetsunderstöden.

Ovissheten inför framtiden är dessutom stor. Då det nu börjar strama åt på arbetsmarknaden, riskerar naturligtvis arbetarna från Söråker att få gå först från arbetsplatsen. Det är förståeligt om man i respektive kommuner vid kristillfällen i första hand försöker skaffa arbete åt den arbetskraft, som finns inom kommunen. Arbetskraften i Söråker riskerar därmed att bli en reserv, som användes endast vid behov. Att arbetarna i Söråker inte vill finna sig i detta, är förståeligt.

De svårigheter, som Hässjö storkommun drabbas av, behöver knappast understrykas. Efter sulfittfabrikens nedläggande saknar kommunen i egentlig mening industrier. Detta kommer bl. a. att resultera i ökad utflyttning och ett försämrat skatteunderlag. Enligt den preliminära folkräkningen hade kommunen redan år 1958 ett utflyttningsöverskott uppgående till 150 personer.

Då Cellulosakoncernen inte längre vill svara för söråkersbornas utkomst i hemorten och inte heller andra företag, i stånd att klara denna uppgift, hittills förklarat sig intresserade, bör enligt vår mening statsmakterna ingripa. Den mest radikala och effektiva åtgärden vore därvid att staten övertog äganderätten till fabriken och sedan sökte skapa lämplig produktion i lokalerna. Det bör bli en statsmakternas uppgift att finna denna lämpliga gren av industri.

Med hänvisning till vad ovan redovisats yrkas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om att åtgärder vidtages för att i statsmakternas ägo överföra sulfittfabriken i Söråker samt att skapa lämplig industriproduktion i denna.

Stockholm i januari 1959

Gunnar Öhman

Helmer Persson